

Telegraful

Organ național-bisericesc

(Of.)

Onor. Procuratura regească

Sibiu

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Statul și biserica basarabeană

I

Un bun cunosător al stărilor din Basarabia, dl Dr. I. Duscian, care a dat la iveală multe și precize informațiuni atât despre rușii din Basarabia, cât și despre românii de acolo, arată într'un ziar din capitală: în ce consistă conflictul dintre biserica basarabeană și statul român.

S'a amintit în publicitate nu odată despre *averea* bisericii basarabene, și despre societatea *Uniunea clericilor*, care și-a însușit aceste averi.

Eată, în extras, cele expuse de dl Dr. I. Duscian:

Conflictul dintre biserica basarabeană și statul român durează de 5 ani aproape. Ca să-i cunoaștem cauzele, trebuie să arătăm laturile morale și psihologice care au produs acest conflict.

Preoțimea basarabeană este acuzată d'a să fi organizat în asociația independentă: *Uniunea clericilor ortodoxi*, și că în această calitate și-a însușit averile și bunurile de care dispunea biserica basarabeană.

Faptul este în adevăr în contradicție cu legile statului și cu canoanele bisericești, și el a fost săvârșit sub imboldul ideilor revoluționare, care au bănuțit în Rusia, și care puneau dreptul de asociație, *de soviet*, mai pe sus de orice.

Preoțimea din Basarabia explică, bineînțeles, alt fel hotărârea d'a se orga-

niza în soviet și de-a pune mâna pe averile bisericești. Insuși arhierul Gurie declarase că hotărârea aceasta izvorește tocmai din tendințe opuse, și adică: teama că prefacerea statului va duce la acaparea tuturor averilor obștești, deci și ale bisericii, a îndemnat preoțimea d'a și le însuși sub forma unei proprietăți colective, care ar scăpa de urmările confiscării și naționalizării.

Dar, or cum ar fi, faptul vine în conflict cu legile generale ale bisericii și ale statului.

Cum a ajuns la asemenea idei, cu caracter revoluționar, o tagmă de oameni care ar trebui să fie așa de respectuoasă în fața legilor și suveranității statului? Cum de și-a permis a se pune în conflict cu o putere, de care depinde și cu care este chemată să conlucreze? Aceasta se poate vedea din cele ce urmează:

Preoțimea, în Rusia și Basarabia, a jucat un rol mare în viața statului rusesc. Fiind organ auxiliar al aparatului de dominațiune politică, preoțimea era pregătită pentru aceasta. Educația pe care o primea preotul și chiar viitoarea preoteasă, era îndreptată de a face din preoțime o armă de stăpânire și de naționalizare. Toată educația se căpăta gratuit și în institute *ad-hoc*, unde domnea o disciplină morală specială. Preoțimea era o clasă privilegiată.

Dar această situație care o puneă alături de administrație și de poliție, o făcuse odioasă în ochii acelora cari preparau transformarea societății rusești. Dacă preoțimea

asezată nu înțelegea aceasta, — tineretul, copiii de preoți, se simțeau stingheriți și izolați. Această precădere ce li se da și avantajile de care se bucurau, așezate alături de inegalitatea cu care erau tratați, îi revolta. Așa, absolvenții seminariilor, cu rare excepții, erau primiți numai în universitățile din Varșovia, Dorpat și Tomsk, așezate în centre minoritare, unde seminariștii aveau rolul de agenți rusificatori, nu numai că nu satisfăceau pe tinerii seminariști, dar îi revoltau, pentru neegalitatea cu care erau tratați și rolul polițienesc ce li se destina. De aici deșteptarea între tinerii preoți la o conștiință revoluționară. Revoluția rusă, în prima ei parte, este în mare majoritate opera *«popoviciilor»*, a fiilor de preoți. Nouăzeci și cinci la sută din basarabeni chiar, cari iau parte la viața publică actuală în Basarabia, sânt feciori de preoți.

Cunoscându-se aceste amănunte, se va înțelege de unde caracterul revoluționar al preoțimii basarabene în hotărârile ei de a-și crea un organ autonom și de a acapara averile bisericești pe care le va conduce ea însăși. Eliberată prin revoluția rusă, de rolul pe care ea trebuise să l joace ca agent al forței publice, preoțimea basarabeană și mai ales tineretul ei a avut să realizeze un vis de mult nutrit de toată preoțimea rusă: de a fi o tagmă independentă de stat, de a nu mai fi un auxiliar al puterii politice în stat.

Pe de altă parte, constatarea pe care o făcea biserica basarabeană în ceea ce

FOIȘOARA

Cuvântare

Menită pentru serbarea semicentenară a morții Mitropolitului Andrei Șaguna, cu prilejul adunării generale a unui despărțământ al Asociațiunii

(Cu unele scurături)

Sânt 50 de ani, de când partea pământescă a omului epocal s'a predat pământului; partea cerească a lui, în acești 50 de ani, a crescut atât de mult, încât cred că nu este român adevărat, care să nu i aducă, în această zi, prinos de recunoștință pentru munca depusă în scopul luminării unui popor ținut în întunec și sărăcie.

În cadrul unui discurs de sărbătoare, ca cea de astăzi, nu mă voi ocupa cu activitatea lui Șaguna pe teren bisericesc, politic, național școlar, nu mă voi ocupa nici cu biografia lui, plină de momente înălțătoare, și de multe ori îndușetoare, ci vă rog a-mi da voie să mă ocup astăzi cu o singură notă a acestei mari personalități: Această notă este firmitatea caracterului, de care dispunea Marele Andrei.

Caracterul lui extraordinar l-a determinat să intre în serviciul bisericii, — cel mai umil serviciu pe timpul acela, — deoarece a fost con-

vins, că numai pe calea aceasta poate fi mai aproape de neamul său, contopit cu biserica sa, și poate să-l ajute, — a prevăzut totodată că va întâmpina în această carieră obstacole, pe care numai un caracter de fier este în stare să le biruească.

Acest caracter s'a dovedit în toate acțiunile sale, din copilărie până la moarte. Nepărtinitor, îngăduitor ori aspru, cum cerea trebuința, foarte muncitor, arată egal interes atât față de lucrurile mari, cât și față de cele mai mărunte, și aceasta o pretindea dela toți cu cari avea legături oficiale. Nu se sfia a spune adevărul fără încunjur, chiar dacă prin aceasta omul ar fi fost oarecum atins.

Răpit cu forța dela credința și limba sa în cea mai fragedă copilărie și crescut în limbă și lege străină, toată dibăcia iscușiiilor dascăli, căroră a fost încredințat, n'a fost în stare a stinge în plâpândul băiat iubirea de neam și lege. Ajuns la etatea de 18 ani face o declarație categorică că el este firm hotărât a se întoarce la învățăturile sfinte ale bisericii neamului său. Ziua de 26 Dec. 1826 este memorabilă, ca și ziua de 20 Dec. 1808, ziua nașterii sale, căci în acea zi el este redat definitiv și în mod oficial bisericii strămoșești și neamului său. (I. Lupăș).

Trec peste nenumăratele momente de valoare și hotărâtoare pentru neamul nostru din viața lui, și mă opresc la un momant, care îi

arată năzuința mare de a ținea neamul românesc în dragoste, bună înțelegere și pace, o condițiune de prima importanță pentru întărirea în putere vitală. Eră anul 1859.

Relațiunile între români erau încordate. Un român din o funcție aleasă este promovat la o treaptă mai înaltă. În onoarea acestui domn Șaguna dă o masă la care întrunește pe toți intelectualii români din Sibiu, fără deosebire de păreri, și astfel îi succede a înlătura înversunările și a restaura pacea, înfrățirea și solidaritatea între români.

Pentru acest act, în presara de Sf. Andrei tinerimea academică română din Sibiu, entusiasmata de înfrățirea românilor, mijlocită prin Șaguna, îi face o serenadă, — dar poliția, înspăimântată de întrunirea românilor, oprește o parte din tineri de a participa la această manifestațiune, ceea ce a produs resens în Sibiu. În ziua de Sf. Andrei, Șaguna îmbracă o revereandă ruptă.

Venind guvernatorul, principele Lich'enstein, la dânsul să-i gratuleze de ziua numelui, zice către acesta: «Vezi, Serenitate, această haină ruptă și sfâșiată? Să mă credeți, că tocmai așa de ruptă și sfâșiată este și inima mea pentru întâmplarea de aseară». (N. Popea).

Cu aceasta face aluzie la amestecul strănilor în afacerile românilor cu scopul de a-i desmembra; — dar și de câte ori români nu se

privește situația bisericii și a preotului în regat, spiritul puțin religios de care era însoțit românul venit de peste Prut, brutalizarea și umilințele la care au fost supuși mulți slujitori ai bisericii de către organele administrative și militare, au mărit și mai mult tendința acelor cari nu voiau amestecul statului român în biserica basarabească, și voiau deci crearea unei fortărețe care să poată rezista asupririi și care a și fost aceea «*Uniune a clericilor basarabeni*».

La aceste considerante de ordin moral și spiritual s'au adăugat negreșit și altele, de ordin material; — dar am vrut să atragem atenția asupra laturei psihologice care a dictat unele hotărâri ale preoțimii în formularea și realizarea unei situații care a produs conflictul.

Vom reveni într'un al doilea articol.

Balkanizare?

De multe ori ne este dat să auzim acuza că statele succesorale sânt pe povârnișul «balkanizării», adică au să ajungă în p. ivința administrativă, financiară, culturală tot atât de retrograde, precum un european occidental cunoștea stările din țărișoarele de sub stăpânirea de «lasă-mă să te las» a turcilor. Lozinca aceasta o dau mai cu seamă aceia cari nu pot vedea cu ochi buni o înaintare a statelor succesorale, acum mai omogene decât au fost înainte de război. Maliția lor e într'u câtva explicabilă; dar dacă te gândești mai adânc, ajungi la paradoxul că chiar și în interesul bârfitorilor este să se consolideze statele succesorale.

De sigur, stările de astăzi nu sânt strălucite; dimpotrivă, pot fi criticate pe drept cuvânt. Scotus Viator constată, cu toate inconvenientele existente, că «aceasta nu este un motiv de a încerca să răstorni tratatul dela Trianon... Statele n'au să se teamă de nimic și au să câștige totul dacă se aplică metodele comparative la apărarea relațiilor politice și sociale din mijlocul granițelor lor și acelea ale Ungariei (de astăzi)».

Eată un g'as autorizat, care vede problemele dintr'un punct de vedere superior.

Dar să ne uităm și într'alte țări, care n'au epitetul peiorativ de «balkanice». Cum e în Alsacia și Lorena de astăzi? Fostul comisar general de acolo, actualul președinte al republicii franceze, dl Alex. Millerand, a tipărit de curând un volum despre «Întoarcerea Alsaciei și Lorenei la Franța», și teza sa este:

«Să se menajeze în provinciile noastre (franceze) tranziția necesară și atât de delicată între sistemul german și regimul francez... Interesele instituțiilor sociale locale... să fie conciliate cu interesul nostru; libertatea credințelor

(religioase), administrația generală... studiate sau rezolvate...»

Statul-sfaturilor pe care-l dă președintele republicii este: «totul este ușor de îndeplinit cu ajutorul inimii».

Să ascultăm și alte păreri de ale conducătorilor cu simț de responsabilitate socială.

În Londra s'a ținut de curând, ca în fiecare an, întrunirea societății de apropiere ceh-angleză («Czech Society of Great Britain»). La această întrunire au luat parte peste 100 persoane din societatea înaltă engleză și din cehii aflați în Anglia. Discursul de mulțumită la urările de bine ale englezilor, l-a rostit ministrul plenipotențiar ceh Dr. Mastny. Între altele a spus următoarele: «Împotriva mentalității epocii de dinainte de războiul universal trebuie să ne luptăm cu *paciență*, cu *bunăvoință* și cu respectarea strictă a principiilor indicate în tratatele de pace, precum și prin predarea adevăratelor stări de lucruri. Ministrul de externe Dr. Beneš reprezintă pe propagatorul neostenit și perseverent al acestor principii. Cu dânsul împreună credem cu toții că drumul adevăratului pe care am început să-l bătătorim, este cel corect. Încrederea în acesteia i-am dat noi expresie prin aceea că am ales ca parolă: «Adevărul triumfă». Adevărim prin aceasta încrederea că se va putea realiza cu ajutorul adevărului dorința fierbinte după pace a tuturor națiunilor, cu toate statele Societății națiunilor».

Dacă dl Millerand invoca inima, g'asul ei ca stimulent principal al acțiunilor noastre, ministrul ceh din Londra cere *paciență* și *bunăvoință*.

Dar să mai ascultăm pe un european care cugetă.

«Muzeul social» din Paris este instituție cu menirea de a adânci problemele sociale. Acest «Muzeu social» publică acum o anchetă foarte interesantă privitoare la starea actuală socială în Europa, și în special, în Germania. Ancheta despre Germania este condusă de dl prof. univ. din Paris, Lichtenberger.

Profesorul universitar alsacian-francez Henri Lichtenberger, deci un adânc cunoscător al Germaniei care a tipărit înainte și după război studii voluminoase despre viața economică, socială, culturală a ei și cunoaște bine și referințele din Europa centrală, susține că: În Franța își taie cărare tot mai mult și mai mult «convîngerea absolută că toate națiunile, a căror constituire în stat sau sporire de teritoriu a fost consacrată prin tratatul din Versailles, sânt organisme vii. Lungă vreme comprimate și stingerite în creșterea lor *din partea celui mai irațional și mai nedrept din regimuri*, noi francezii sântem de părere că dificultățile pe care le întâlnesc națiunile acestea pentru ca să-și găsească echilibrul deplin, zace în ordinea lucrurilor. Nu experimentăm și noi înșine partea delicată a readaptării totale a Alsaciei și Lorenei la viața franceză? Dîbuielile și jignirile, cari se produc nu sânt de loc surprinzătoare, în nici o privință. Pentruca să se asigure funcționarea normală a organismelor atât de lungă vreme

falsificate și maltratate, nu sânt de ajuns bunăvoința pacientului și știința celor cu practică. Mai trebuie timp. Sântem, în general, uimiți de felul în care s'a îmbunătățit sănătatea lor. Poporul cehoslovac se impune din punctul acesta de vedere într'un mod deosebit simpaticei noastre aprobări».

Să recapitulăm: Sânt inconveniente, — dar aceasta nu însemnează să aduci un nou război pe capul Europei. Ascultați glasul inimii, și el să vă dea directiva. Paciență, bunăvoință, atunci triumfă adevărul. Statele succesorale sânt organisme vii și trebuie să treacă puțin timp, ca să și găsească echilibrul.

Eată apeluri spre o dezvoltare pașnică, cu ajutorul bunăvoinței reciproce. H. P. P.

Organizarea seminariilor teologice

Dl Const. Banu, ministrul cultelor și artelor, a terminat redacțiunea proiectului de lege pentru organizarea seminariilor teologice ortodoxe.

Acest proiect a fost tipărit și distribuit membrilor din comisiunea, care-i va da redacțiunea definitivă.

Dl ministru va depune proiectul pe birourile corpurilor legiuitoare, urmând să fie printre cele dintâi ce se vor discuta.

În linii generale, cuprinsul proiectului este următorul:

Se prevede înființarea de seminarii pe lângă sediul fiecărei eparhii din țară.

Cu privire la viitoarea organizație a seminariilor, s'a fixat durata cursurilor la 7 ani de studii, împărțite în două cicluri: ciclul inferior cu trei ani, și ciclul superior cu patru ani.

Ciclul inferior cuprinde același program ca și ciclul inferior al gimnaziilor; din această cauză absolvenții ciclului inferior al seminariilor pot trece în ciclul superior din învățământul secundar.

Proiectul prevede funcționarea și a unor seminarii care au numai cursul superior și în care vor fi primiți absolvenții gimnaziilor și absolvenții ciclului inferior al școalelor normale de învățători, precum și absolvenții ciclului inferior dela celelalte seminarii.

Se precizează că absolvența seminarului nu dă dreptul la intrarea în cler. Spre a putea fi hirotonisiți, absolvenții vor trebui să-și completeze studiile fie la facultățile de teologie din țară, fie la facultățile de teologie ori academii teologice ortodoxe din străinătate.

Prin excepție, față de marea lipsă actuală de preoți, sânt admiși la hirotonie și absolvenții seminariilor.

Pentru aceasta ei vor fi obligați să urmeze cursurile clasei a VIII-a, care va funcționa la seminarii și în care se vor preda obiectele de natură aplicativă și practică, necesare misiunii preoțești.

Asemenea absolvenți nu vor fi însă hirotonisiți decât cu titlul de preoți ajutori.

Proiectul de lege dă dreptul absolvenților de seminar de a intra în învățământul primar, cu obligațiunea de a depune odată cu examenul semestrial și un supliment de examen, care va consta din problemele examenului de capacități pentru învățători.

Convocare

În înțelesul § ului 23 din statute, membrii «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» se convoacă la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține la *Timișoara*, în zilele de 28 și 29 August n. 1923.

Programa adunării:

Marti, în 28 August 1923, la ora 11 a. m.

Sedința I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscirarea delegaților prezenți ai despărțimintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1922.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general pe anul 1922;

puteau înțelege între sine, totdeauna inima marelui Andrei era ruptă și sfâșiată.

Ca mijloc de cimentare între români, împreună cu alți bărbați de valoare ai neamului nostru, Șaguna a pus bază Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Munca depusă în serviciul acestei instituții nu o verifică așa de mult analele Asociațiunii, pe cât de mult o verifică rezultatele obținute între împrejurări foarte grele. Aceste rezultate ne îndreptătesc a crede că generația actuală va aduce întemeietorului tributul de recunoștință, prin muncă tot mai întesită pentru ridicarea poporului român la treapta cuvenită, — și dorită și de întemeietorii Asociațiunii — pe aceste plaiuri în veci românești.

N'aș putea încheia cuvântul meu fără a stărui asupra unui moment de însemnătate deosebită pentru direcția luată de marele bărbat, A. Șaguna.

În urma insistențelor dușmanilor neamului nostru, Andrei Șaguna, pe atunci Anastasie Șaguna, este răpit din neamul său și legea sa, chiar la poruncă împărătească, — dar iscusița mamei sale — lângă copilul său iubit, — ni-l scapă din mâinile străinilor, îi formează caracterul, și în etate de 18 ani îl redă neamului său, ear în etate de 25 ani îl dă bisericii sale strămoșești, — și rămâne neclintit în lucrarea sa până la moarte.

Doamnelor! Exemplul fericitei Anastasia, mama marelui Andrei, pe lângă alte multe exemple analoge, vă strigă:

Mamelor! voi sântefi călăuzele pruncilor voștri pentru viața întreagă a lor; voi sântefi îngerii lor păzitori, în mâna voastră este depus viitorul neamului nostru.. Deci și cu acest prilej vă rog să vă inspirați din exemplul acelei mame duiosă române, care multe lacrimi a vărsat și multe oftări a trimis la cer, îngrijorată de viitorul copilului său iubit; siliți-vă a face din iubiții voștri copii bărbați, români adevărați, cu caracter firm, gata totdeauna spre jertfă.

Ear noi, toți, să punem la inimă cele din urmă cuvinte ale nemuritorului bărbat: «Să fim pe pace, să ne avem bine și să nu ne sfădim»; căci numai așa va fi veșnică și binecuvântată memoria marelui Andrei, dacă spiritul lui va rămâne cu adevărat între noi.

Pr. George Iacob

Au apărut:

Memorii din anii 1846—1871 de Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Șaguna, publicate la aniversarea semicentenară a morții marelui Arhiereu. Un vol. de 112 pagini. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. Preț 25 Lei.

b) censurarea socotelilor pe anul 1922 și a proiectului de buget pe anul 1924;

c) înscrierea membrilor noi.

5. Prezentarea eventualelor propuneri (înaintate președintelui cu 8 zile înainte de adunare).

Miercuri, în 29 August, la ora 9 a. m.

Sedința II, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiei alese pentru examinarea raportului general, și propunerile acestei comisii.

2. Raportul comisiei însărcinate cu censurarea socotelilor și a proiectului de buget.

3. Raportul comisiei pentru înscrierea de membri noi.

4. Alegerea prezidentului și a unui membru în comitetul central, în locul membrului G. Precup, pe un period de doi ani (1923/24—1924/25).

5. Fixarea locului pentru tinerea adunării generale ordinare din anul 1924.

6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

7. Închiderea adunării generale. —

După prânz la ora 4: Sedința festivă a secțiilor științifice literare. —

Sibiu, din ședința comitetului central al «Asociației pentru literatura română și cultura poporului român», ținută la 4 August 1923.

Dr. Octavian Russu,
v.-președinte.

Romul Simu,
secretar.

Biroul Asociației aduce la cunoștința membrilor cari doresc a lua parte la adunarea generală, că biletele cu reducere de 75% pe C. F. R. le vor primi dela directorii despărțimintelor.

Membrii sânt rugați a-și anunța de timpuriu participarea lor la această adunare dlui I. Petrovici, dir. regional al învățământului secundar în Timișoara.

Fiindcă în înțelesul Regulamentului au vot decisiv în adunarea generală numai membrii, cari și-au achitat taxele înainte de deschiderea adunării generale și sânt în posesiunea *biletului de legitimare*, membrii, cari vor participa la adunarea generală și cărora eventual le-ar lipsi numărul bilet, sânt invitați să-l reclame din vreme dela birou (Sibiu, strada Șaguna Nr. 6).

Comemorarea luptei dela Mărășești

— Apel —

În ziua de 6 st. v. 19 st. n. August 1923, ziua marilor lupte și a biruinței, care a descătușat atâtea neamuri de sub robie, se va pune peatra ctitoarească a Mausoleului neamului la Mărășești și a crptelor pentru adăpostirea osemintelor a 10 000 ostași.

La această pioasă ceremonie, Societatea ortodoxă națională a femeilor române, cheamă pe toți cei cu inimă românească, pe toți cei care au avut o rudă, un prieten, un frate, un soț, un părinte, care jertfindu se pentru țară, a făcut unitatea națională.

Voi toți cari ați purtat lupta grea, alături de camarazi voștri, soldați și ofițeri ai scumpei noastre armate, invalizii de război, care sântei plidă vie a jertfelor consimțite de bună voe, văduve și orfani de război, veniți să îngrunchem la mormintele celor morți pentru patrie, și să iscălim cu toții pergamentul nemuritor care zidit în peatră, va rămânea de-a pururea mărturia recunoștinței noastre către eroii umili cunoscuți sau necunoscuți, care odihnesc pentru vecie pe câmpia «Mărășeștilor».

Societatea ortodoxă, ridicând cuibul de odihnă al eroilor, roagă pe toți bunii români, să participe în număr cât de mare la acest mare praznic al neamului.

Ceremonia religioasă va începe în ziua de 6/19 August la ora 9 și jum. dimineața pe câmpul de luptă la Mărășești în fața gărei, pe terenul donat de dl Gh. U. Negroponte, Societății Ortodoxe.

Tipografia. Se anunță din mănăstirea Neamț: Datorită muncii neobosite a arhimandritului Daniil Ciobotaru, fost stareț model al acestei mănăstiri, de un an funcționează perfect tipografia, fostă tiparniță de acum 200 de ani. Litere noi, rotativă, tot ce este mai modern există în această tipografie.

Tinerimea pe sate

— Cu prilejul unei producțiuni a elevilor de pe Valea Hârtibaciului —

Mi-am propus să înjghebez o legătură mai sinceră, mai trainică, socială națională între tinerimea școlară, din acest ținut. O unire sufletească, sânt sigur, va aduce mare folos la unitatea noastră națională, după vechiul dicton al poetului: Uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri, cântând cântări de înfrățiri.

Tinerimea, viitorul unui neam, trebuie organizată pe baza principiilor morale, creștine și social-naționale, ascultând glasul timpurilor prezente de prefaceri folositoare țării, — numai așa putem privi cu încredere în viitorul patriei noastre.

Ca început al acestei organizări tinerimea noastră din acest ținut s'a hotărât să aranjeze o producțiune împreună cu cântări și joc.

Cu această ocazie mă adresez către tinerimea noastră școlară care își are acum zile de prăznuire în vacanță.

Elevii școalelor noastre se află dela începutul vacanței de vară împrăștiați prin sate. Mulți dintre ei, ca fiii de țărani, ajută părinților la lucrul câmpului. Unii întreprind excursiuni de studii, organizează petreceri și producțiuni, ear cei mai răsăriți țin adunări și prelegeri educative poporului dela sate, — cum s'a văzut aceasta în unele părți ale țării noastre unde în fiecare an se desfășoară o frumoasă activitate culturală în folosul țărânimii.

Tinerii aceștia, an de an mai numeroși, vor apuca în curând după repausul de vară earăș drumul școlii pentru continuarea studiilor și îmbogățirea cunoștințelor. Unii dintre ei, mai puțin talentați, sânt îndrumați la examene de corigență sau la repetarea clasei în care nu au putut dovedi progres de ajuns. — Pentru că nu toți sânt înzestrați cu deosebite puteri intelectuale și așa nu toți sânt menși să facă studii grele și obositoare.

Va trebui prin urmare să se facă o selecțiune, și acei elevi cari nu au răvnă și pricepere pentru învățătura mai complicată, să fie sfătuiți să cerceteze școalele de industrie și meserie, cam rar cercetate până acuma de români. Aceste îndeltniciri, de mare folos pentru viitorul neamului, au fost desconsiderate la noi prea mult.

Adevărat că până bine de curând românii nu prea aveau înținare în atelierele străine, și meseriașii noștri, nesprîjiți de publicul românesc, tânjau răslățiți prin satele noastre sărace.

Cu trecutul acesta trebuie să se rupă și să nu se îmbulzească toți la funcții de birou. Să-și deie chiar și țărani mai cu stare copii la meserii și industrii, căci la astfel de întreprinderi trebuie, pe lângă capital moral, și capital material.

Neurmând în acest fel, nu vom avea nici când o clasă de mijloc puternică, gata să țină piept cu clasele de mijloc închiegate ale celorlalte naționalități din țară.

Căci, ce folos de atâția funcționari istoși în urma lipsurilor suferite ca studenți și măriți ca funcționari?

Conducătorii celorlalte naționalități sfătuiesc cu insistență pe conaționalii lor să îmbrățișeze comerțul și industria, unde sânt liberi și independenți. Foștii funcționari unguri cari nu au depus jurământul statului român, au îmbrățișat astfel de cariere. Au fost primpretori și pretori unguri, ieșiți din slujbe, cari s'au înscris în ateliere pentru că, după anii prescriși de legea comercială și industrială, să-și poată deschide înșiși ateliere.

Profesorii fac atenți din vreme pe părinții elevilor în cari observă înclinare spre meserie, — căci munca nu e rușinoasă, cum greșit socotesc unii.

Urmând sfatul lor, am vedea în curând în viața practică pe fiecare la locul său, spre mai mare folos al societății și neamului.

Porțile școalelor se vor deschide încurând cu vechea maximă biblică rostită de Mântuitorul lumii: «Lăsați copiii să vină la mine». Vă trebuie o mai dulce chemare ca aceasta?

Voi sântei chemați cu vorbe bune să intrați pe porțile deschise ale înțelepciunii. Să intrați acolo cu smerenie și sfințenie, ca să ieșiți întăriți sufletește din acest templu.

Învățătorii, măestrii, catedrele vă așteaptă, ca să-și depună toată priceperea lor întru de-

șteptarea și luminarea voastră. Și mulțumiți, satisfăcuți și mândri vor rămânea, când munca și zelul lor vor aduce roade îmbucurătoare.

Timpul vacanțelor să fie folosit pentru întărirea voastră spirituală și fizică. Aveți ocaziune de a vă manifesta și emula în societățile voastre de lectură, și în cele de sport. Nu ocoliți nici una, nici alta.

Căci românului așa i stă bine să fie firesc, isteț și vânos. Având aceste însușiri, nimic nu vă va înspăimânta, și întăriți în frageda tinerețe, veți putea ușor rezista, când veți deveni liberi și independenți în viață, diferitelor ispite stricăcioase.

Veți deveni atunci folositori familiei, societății neamului și patriei. Așa doresc eu și cu mine neamul nostru să fiți!

E. Muntean
primpretor

Știrile zilei

Predică în catedrală. Duminica trecută, la finea sfinteii liturghii, a rostit în catedrala noastră o frumoasă predică prot. militar Iosif Serafim.

Pentru Andrei Șaguna. Din Băile Herculane se anunță, că Duminica trecută s'a organizat un festival, cu concursul mai multor artiști, în scopul d'a comemora pe Arhiepiscopul Andrei Șaguna. A cuvântat, cu mult entuziasm, dl general Găvănescu despre activitatea marelui mitropolit, prezentându-l ca erou al tuturor românilor. Rezultatul bănesc al festivalului a fost 8900 Lei, care sumă s'a trimis de dl general Găvănescu, la Consistorul arhiepiscopesc în Sibiu. (Raportul corespondentului nostru urmează).

Dela sate. Ni se scrie: În comuna Făurești, plasa Mănăsturului, jud. S. Dobâca, se află o frumoasă bisericuță, zidită în stil bizantin, cu două turnuri, situată în mijlocul satului, ce se întinde dealungul văii Căvanicului într'un aspect pitoresc. În apropierea bisericii se află frumosul edificiu școlar, — ambele dau dovadă despre hărnicia poporului din comună și a conducătorilor săi. La hramul bisericii, în ziua de Sf. apostoli Petru și Pavel, se fac serbări religioase vrednice de amintit. Dimineața în zorii zilei se aud cântecele evlavioase ale credincioșilor, cari se adună din toate părțile pentru a petrece câteva momente în rugăciune și evlavie. De pe dealuri și văi vin stoluri de flăcăi, fete, bărbați și femei. S'au adunat, în acest sățior, aproape 4000 credincioși de prin satele vecine. Cu această ocaziune s'a ținut și adunarea preoților din grupul religios. Serviciul divin a decurs cu ceremonie înălțătoare, — au cântat și corurile diferitelor comune. Intre bunele obiceiuri ale credincioșilor noștri se înșiră și dărnicia lor, prin care vin în sprijinul bisericii. Pomenim ca exemplu pe evlaviosul Bilț Ignat și soția sa, cari au dăruit 600 lei, primarul comunei 100 lei, și alții, dăruind cu totul 3500 lei. Faptele vorbesc dela sine. *Participantul.*

Avis. Învățătorii minoritari (unguri) dela cursul de vară, organizat la Școala normală «Andrei Șaguna», — Sâmbătă în 18 August a. c. la ora 8 jum. seara vor da un concert românesc în sala cea mare a prefecturii. Nu ne îndoiim că publicul nostru participând la acest concert dat în favorul orfelinatului ortodox român, va sprijini după cuviință producțiunea aceasta prevestitoare de vremi nouă.

D'ale baptilștilor. În comuna Vidra, din județul Arad, baptilștii voiau să țină un botez în păraul din hotarul comunei. Poporul din partea locului prințând de veste a ieșit la păraul satului și a gonit pe baptilștii găsiți acolo. Pe unii se spune că i-a și bătut. Poporul nu admite botezul baptilștilor în ape curgătoare, pentru motivul că «se spurcă apa».

Sindicatul presei române din Ardeal și Bănat organizează, sub înalta ocrotire a A. S. R. Principelui moștenitor și sub patronajul dlui ministru de interne gen. Văitoianu, — mari serbări populare, în parcul Carol din București, în zilele de 23—29 August 1923. Scopul este crearea de fonduri necesare clădirii unui cămin al zăriștilor la Cluj și a unui sanatoriu la Tușnad.

Orașul cel mai mare din lume este astăzi New-Yorkul cu 7.800.000 de locuitori. Londra are cu 400.000 mai puțini.

Convocăm membrii, și pe toți cei ce se interesează de cultura poporului, la adunarea cercuală a despărțământului Asociațiunii Viștea, ce se ține Duminecă în 19 August 1923 la ora 2 d. m. în comuna Sărata. Program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casarului. 4. Conferință despre necesitatea organizării economice, pentru a putea sprijini năzuințele noastre culturale. 5. Alegerea comisiunii pentru înscrierea de membri noi. 6. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii. Înscrierea membrilor. 7. Prelegere pentru popor despre datoria de a sprijini cultura românească. 8. Cuvânt de închidere. Pr. Pavel Borzea, director. Aug. Șandru, secr.

Inaugurarea mai multor orfelinate în Ardeal. Societatea «Ocrotirea orfanilor de război», secțiunea regională Cluj, va inaugura în ziua de 15 August în Câmpul lui Mihai orfelinatul pentru băieți «Mihai Viteazul»; la 17 August orfelinatul de băieți «Vasile Alecsandri» din Sătmăr; la 18 August orfelinatul de băieți «Principele Mihai» din Oradea-Mare; la 19 August se va inaugura la Cluj spitalul de ochi și orfelinatul de fete «Principesa Elena», în ziua de 20 August se va inaugura orfelinatul de băieți «E. și Th. Mihali» din Dej. — La aceste solemnități vor lua parte dna Olga Sturza, președinta societății Ocrotirea orfanilor, dna Marioara Tătărescu, președinta regionale Cluj.

Calătoria pe c. f. r. Direcțiunea generală ne trimite următorul comunicat: În interesul siguranței circulațiunii, deci în interesul său propriu, publicul e rugat a nu ocupa în vagoane un număr mai mare de locuri decât cele indicate că pot primi acele vagoane, și de a nu lua colete numeroase sau mari. Orce supraîncărcare a vagonului constituind o sarcină în plus, poate provoca ruperea osiilor sale și deci avea consecințe incalculabile, mai ales la trenurile care circulă cu viteză mare. Direcțiunea generală va lua toate măsurile ce-i stau în putință pentru a împiedeca asemenea stare de lucruri ce periclitează siguranța circulațiunii trenurilor, dar ea declină orice răspundere pentru toate cazurile de infracțiune cât și pentru consecințele lor. În ceea ce privește suirea pe vagoane, direcțiunea generală a și luat măsuri spre a împiedeca aceste abuzuri și va completa măsurile luate, astfel încât orice abatere de acest fel să fie aspru pedepsită.

Numai zece franci. În vitrina unei case de schimb în Paris s'a afișat următorul anunț: «Un cadou: 5 milioane ruble sovietice, 10 mii mărci germane, 10 mii mărci poloneze, o mie coroane austriece, — totul pentru 10 franci francezi». Se găsec amatori pentru cadoul oferit, căci riscul nu se pare a fi prea mare.

Funcționari la poștă. Oficiul telegrafo-poștal Sibiu anunță, că începând cu 1 Octomvrie 1923 se vor înființa cursuri pentru doritorii de a intra ca funcționari la poștă. Durata cursurilor va fi de șase luni. Elevii vor primi întreținerea gratuită dela stat sau salariu regulat. Detalii se pot afla la oficiile poștale dela reședințele județelor.

Condițiuni pe primire

în liceul de fete de stat din Sibiu și în internatul de fete al «Asociațiunii», împreună cu acel liceu

Direcția institutului anunță:

În clasa I a liceului de fete se pot înscrie eleve absolvente de școala primară urbană și rurală, dacă în ziua de 1 Sept. a. c. n'au împlinit vârsta de 12 ani. Cererea pentru înscriere în cl. I. se înaintază direcțiunii liceului până în 15 Sept. n. 1923, însoțită de: act de naștere, de botez și de vaccina și ultimul certificat de studii al elevei.

În celelalte clase ale liceului de fete se primesc eleve, care au absolvat vre o clasă corespunzătoare la alte școli similare recunoscute de stat.

Înscrierea elevelor se face din 15—20 Septembrie n. 1923, în internatul «Asociațiunii». La înscriere toate elevele au să aducă certificatul școlar din anul trecut.

Taxe școlare sânt ca în anul trecut: pentru cursul inferior: 160 Lei, pentru cursul superior: 210 Lei, care se plătesc la înscriere.

Elevele, care doresc să fie scutite de taxele școlare, trebuie să înainteze cerere la direcțiunea liceului cu prilejul înscrierii, însoțită de certificatul școlar din anul trecut, cel puțin cu

media generală bine, și certificat despre starea familiară materială a părinților. Elevele orfane de război sânt scutite de taxele școlare, dacă dovedesc cu act oficial, că sânt orfane de război.

Cereri pentru eventuale burse de stat, se înaintază direcțiunii liceului cu prilejul înscrierii, însoțite de: certificatul școlar din anul trecut școlar, cu media generală cel puțin bine, act de naștere și act despre starea familiară și materială a părinților.

Examenul de corigență se țin în 17 și 18 Septembrie n. 1923, la 9 ore a. m.

Cereri de admitere la examen particular (timbrate) se înaintază la Direcțiunea liceului până în 15 Octomvrie a fiecărui an, însoțite de: act de naștere, ultimul certificat școlar și act de purtare morală. Examenul particular constă din două părți: I. Examen preliminar în scris (fără studiile tehnice) în 1 Februar și II. Examen final în scris și oral, din toate studiile, în Iunie.

Taxa de întreținere în internatul de fete al «Asociațiunii», împreună cu liceul de fete al statului, este: 10,000 Lei anual de elevă și se plătește anticipativ în patru sau în două rate.

Taxa pentru pian (2 ore pe săptămână, afară de orele de exercițiu) e: 210 Lei pe lună de elevă; pentru două eleve împreună e câte 110 Lei pe lună de elevă.

Cheltuielile particulare ale elevelor interne (pentru cărți, material de scris, deșemn, lucru manual, etc.) se socotesc separat, cu dare de seamă la finea fiecărei luni.

În caz de repășire în decursul anului, din orice cauză, taxa internatului și a pianului se plătește pe întregul semestru în care se anunță repășirea.

Pentru elevele, care voiesc să fie primite în internat, să se înainteze cerere în scris la direcțiunea internatului de fete al «Asociațiunii» până în 20 August n. a. c. La cerere să se alăture neapărat certificatul ultimului an școlar al elevei, cu adresă precisă, și 1000 Lei avans.

Anul școlar se începe în 15 Septembrie n. 1923.

Alte informațiuni se pot lua dela direcția institutului.

Nr. 414/1923 prot.

(108) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa III Atîntis, protopresbiteratul Murăș Ludoșului, se se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

- a) Salariu legal dela stat, satorit în temeiul coalei B. și a calificăției,
- b) Casă parohială nouă, din zid deplin corăspunzătoare și grădină,
- c) 32 jugăre porțiune canonică întregită în baza legii agrare,
- d) Zile de lucru și ferdela de bucate și
- e) Stola.

Concurenții vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subseminatului oficiu protopopesc în termenul fixat, ear pentru a se face cunoșcuți poporului se vor prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta ori a celebra și predica, observând dispozițiile art. 33 din regulamentul pentru parohii.

Murăș Ludoș, la 12 Iulie 1923.

Oficiul protopopesc ortodox rom. al Murăș-Ludoșului în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Romul Popa,
protopop.

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

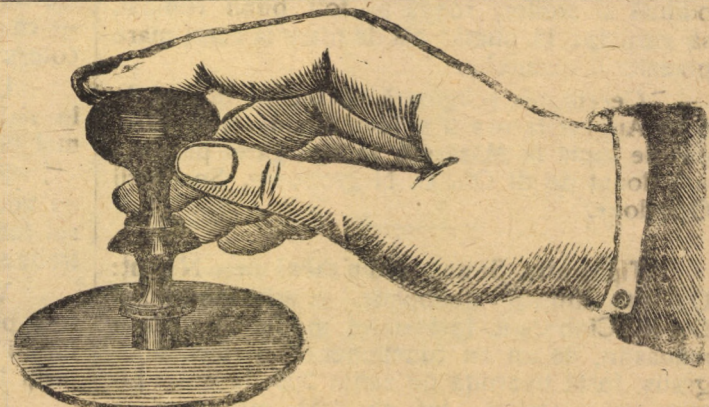
Sibiu, strada Tribunei Nr. 14

Execută tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane, precum și sigile din metal pentru sigilarea cu ceară, mașini de numerotat și cu data zilei din metal, și orice lucrări ce se țin de brânza aceasta.

Comandele să se adreseze la «**Librăria Arhidiecezană**», Sibiu, str. Mitropoliei 45, sau direct la fabrică. Cu toată stima

145

Oct. L. Vestemean.

Aviz

Internatul Asociațiunii, Sibiu, caută următorul personal: (111) 1—2

1 guvernantă, 2 bone, 1 infirmieră și 1 garderobieră

A se adresa Direcțiunii internatului Asociațiunii, Sibiu, strada Șaguna Nr. 8.

Memoriile lui Șaguna

— Volum festiv —

Au apărut:

Memoriile Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Șaguna din anii 1846—1871, volum festiv publicat de Consistorul Arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu la aniversarea a 50-a dela adormirea în Domnul a Marelui Arhiepiscop.

Volumul, de 112 pagini, conține însemnările lui Șaguna despre faptele și întâmplările momentuoase din viața sa. După cuvintele introducătoare urmează, an de an, expunerea acestor fapte și întâmplări, care se publică acum întâia oară în întregime.

În volum se mai cuprind și câteva lamuriri, date de răposatul Arhiepiscop-vicar, Dr. Ilarion Pușcariu, cu privire la aceste Memorii, precum și mai multe ilustrațiuni, ear la sfârșitul cărții se poate citi: Ziarul lui Șaguna din 1857.

Cartea se găsește de vânzare în Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Prețul 25 lei.

Mersul trenurilor în Sibiu

Valabil din 1 Iulie 1923.

Plecare spre:		Sosire dela:	
Copșa-mică	dim. 2:30	București	dim. 1:45
Piatra-Olt	dim. 3—	Copșa-mică	dim. 2:10
Vințul-de-jos	dim. 4:05	Cisnădie	dim. 6:54
Făgăraș	dim. 5:05	Făgăraș	dim. 7:18
Cisnădie	dim. 5:20	Agnita	dim. 8:50
Săliște	dim. 8:10	Copșa-mică	dim. 9—
Copșa-mică	dim. 10:20	Vințul-de-jos	dim. 9:10
Cisnădie	d. a. 12:25	București	dim. 9:30
București	d. a. 13:45	Cisnădie	d. a. 13:45
Făgăraș	d. a. 14:15	Făgăraș	d. a. 14:13
Copșa-mică	d. a. 14:50	Copșa-mică	d. a. 14:40
Cisnădie	d. a. 17:05	Piatra-Olt Buc.	d. a. 16:15
București	d. a. 17:40	Agnita	d. a. 16:50
Agnita	d. a. 17:45	Vințul-de-jos	d. a. 16:55
Vințul-de-jos	seara 19:40	Copșa-mică	seara 19:15
Copșa-mică	seara 20—	Cisnădie	seara 18:20
		Săliște	seara 20:40

Băile Ocna Sibiului

Plecare:	Sosire:
Sibiu-Ocna 6:20, 9:02, 13:55, 16:30, 19:28	Ocna-Sibiu 7:25, 12:41, 15:35, 17:35, 20:46.

**Reclama este
sufletul comerțului**